TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2010. gada 20. maijā *

Lieta C-160/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Symvoulio tis Epikrateias* (Grieķija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 1. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 8. maijā, tiesvedībā

Ioannis Katsivardas — Nikolaos Tsitsikas OE

pret

Ypourgos Oikonomikon.

* Tiesvedības valoda — grieķu.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents) un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 3. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Ioannis Katsivardas — Nikolaos Tsitsikas OE* vārdā — E. Stamuli [*E. Stamouli*] un S. Gikas [*S. Gikas*], *dikigoroi*,

— Grieķijas valdības vārdā — E. Lefteriotu [*E. Leftheriotou*], A. Vasilopulu [*A. Vasilopoulou*] un S. Papajoanu [*S. Papaïoannou*], pārstāves,

— Itālijas valdības vārdā — Dž. Palmjēri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz P. Džentili [*P. Gentili*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā — G. Valero Hordana [*G. Valero Jordana*] un I. Zervas [*I. Zervas*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokātes secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt vislielākā labvēlības režīma atrunu, kura minēta Sadarbības nolīguma starp Eiropas Ekonomikas kopienu, no vienas puses, un Kartahenas nolīgumu un tā dalībvalstīm — Bolīviju, Kolumbiju, Ekvadoru, Peru un Venecuēlu, no otras puses (turpmāk tekstā — "Sadarbības nolīgums"), kurš apstiprināts ar Padomes 1984. gada 4. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1591/84 (OV L 153, 1. lpp.), 4. pantā.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Ioannis Katsivardas — Nikolaos Tsitsikas OE* (turpmāk tekstā — "*Katsivardas*"), saskaņā ar Grieķijas tiesībām reģistrētu sabiedrību, un *Ypourgos Oikonomikon* (finanšu ministrs) par tādas naudas summas atmaksu, kuru *Katsivardas* pēc 1993. gadā no Ekvadoras importēto banānu kravas atmuitošanas samaksāja par šajā laikā Grieķijas tiesībās noteikto akcīzes nodokli par banāniem.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās konvencijas

Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību

3 1994. gada Vispārējā vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (turpmāk tekstā — "*GATT* 1994"), kura ir ietverta 1.A pielikumā Līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu, tika apstiprināta ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EEK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.). *GATT* 1994 1. panta a) punktā ir noteikts, ka tajā ir iekļauti 1947. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (turpmāk tekstā — "*GATT* 1947"), kurā tika izdarīti grozījumi ar juridiskiem instrumentiem, kuri stājās spēkā līdz Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu spēkā stāšanās brīdim, noteikumi.

4 Kā viens no šiem *GATT* 1947 noteikumiem, kuri tika pārņemti *GATT* 1994, ir I panta 1. punkts, vislielākā labvēlības režīma atruna, kura ir izteikta šādi:

"Visas priekšrocības, pakalpojumi, privilēģijas vai neaizskaramība, ko līgumslēdzēja puse piešķir precei, kas tika ražota vai tiek nogādāta uz jebkuru citu valsti, nekavējoties

un bez nosacījumiem attiecas uz visām līdzīgām precēm, kas tiek ražotas vai nogādātas uz jebkuras citas līgumslēdzējas puses teritoriju. Šī tiesību norma attiecas uz muitas nodevām un jebkura veida nodokļiem, kas tiek uzlikti importam vai eksportam vai saņemti no importa vai eksporta, kā arī kuri tiek uzlikti starptautiskajiem naudas pārskaitījumiem par importu vai eksportu, uz šādu nodevu un nodokļu noteikšanas metodi, uz visiem saistībā ar importu un eksportu paredzētajiem noteikumiem un formalitātēm, kā arī uz visiem III panta 2. un 4. punktā minētajiem jautājumiem."

5 *GATT* 1947 III panta 2. punkts attiecas uz iekšējiem nodokļiem vai citiem maksājumiem, savukārt minētā panta 4. punktā ir atsauce uz likumiem, noteikumiem vai nosacījumiem, kuri ietekmē preču tirdzniecību, to laišanu apgrozībā, pirkšanu, pārvadāšanu, izplatīšanu un lietošanu.

Sadarbības nolīgums

6 Saskaņā ar Sadarbības nolīguma 1. pantu, kura teksts ir neatņemama Regulas Nr. 1591/84, ar kuru šis nolīgums tika apstiprināts, sastāvdaļa, "līgumslēdzējas puses, ievērojot kopīgās intereses, un saskaņā ar to ilgtermiņa ekonomiskajiem mērķiem savas kompetences robežās uzņemas izveidot visplašāk iespējamo ekonomisko sadarbību, no kuras iepriekš nav izslēdzama neviena joma un kurā ir ņemti vērā šo pušu dažādie attīstības līmeņi". Šajā pašā pantā ir precizēts, ka šīs sadarbības mērķis ir "vispārēji veicināt līgumslēdzēju pušu ekonomikas attīstību un to dzīves līmeņu paaugstināšanu".

7 Minētā nolīguma 4. pantā ir noteikts:

"*Vislielākais labvēlības režīms*

1. Līgumslēdzējas puses attiecībā uz to preču importu vai eksportu piešķir vislielāko labvēlības režīmu visās jomās, kuras attiecas uz:

— muitas nodevu un dažādu maksājumu piemērošanu, ieskaitot šo nodevu un maksājumu iekasēšanas kārtību,

— noteikumiem par atmuitošanu, tranzītu, noliktavām vai pārkraušanu,

— tiešajiem vai netiešajiem nodokļiem un citiem iekšējiem nodokļiem,

— maksāšanas kārtību un it īpaši uz ārvalsts valūtas noteikšanu un šo maksājumu pārskaitīšanu,

— noteikumiem par preču pārdošanu, pirkšanu, pārvadāšanu, izplatīšanu un lietošanu iekšējā tirgū.

2. 1. punkta noteikumi nav piemērojami:

a) priekšrocībām, kuras piešķirtas kaimiņvalstīm, lai atvieglotu tirdzniecību pierobežā;

b) priekšrocībām, kuras piešķirtas, lai izveidotu muitas savienību vai brīvas tirdzniecības zonu, vai saistībā ar šādas savienības vai zonas izveidošanu, tostarp priekšrocībām, kuras ir piešķirtas reģionālās ekonomiskās integrācijas zonas Latīņamerikā ietvaros;

c) priekšrocībām, kuras saskaņā ar [*GATT* 1947] piešķirtas konkrētām valstīm;

d) priekšrocībām, kuras Kartahenas nolīguma dalībvalstis [*GATT* 1947] ietvaros piešķir noteiktām valstīm saskaņā ar Protokolu par tirdzniecības sarunām starp jaunattīstības valstīm.

3. Šis pants ir piemērojams, neskarot tiesības un pienākumus, kuri noteikti, pamatojoties uz [*GATT* 1947] noteikumiem."

8 Sadarbības nolīguma 5. panta, kurš attiecas uz kopējo sadarbības komiteju, 2. punktā ir noteikts, ka šī komiteja cita starpā piedāvā risinājumus gadījumā, ja līgumslēdzējām pusēm ir atšķirīgi viedokļi par šī nolīguma interpretāciju un īstenošanu.

9 Sadarbības nolīguma II pielikumā, kura virsraksts ir "Deklarācija par tirdzniecības sadarbību", ir paredzēts:

"Šajā nolīgumā paredzētās tirdzniecības sadarbības ietvaros līgumslēdzējas puses atzīst nodot kopīgajai komitejai saistībā ar to attiecīgo ekonomikas politiku izskatīšanai eventuālus īpašus problēmjautājumus, kuri varētu rasties tirdzniecības jomā."

Sadarbības pamatnolīgums

10 Pamatnolīgums par sadarbību starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Kartahenas nolīgumu un tā dalībvalstīm, proti, Bolīvijas Republiku, Kolumbijas Republiku, Ekvadoras Republiku, Peru Republiku un Venecuēlas Republiku (turpmāk tekstā — "Sadarbības pamatnolīgums"), Kopienas vārdā tika apstiprināts ar Padomes 1998. gada 7. aprīļa Lēmumu 98/278/EK (OV L 127, 10. lpp.).

11 Saskaņā ar Sadarbības pamatnolīguma 2. pantu līgumslēdzējas puses apņemas reintensificēt savstarpējās attiecības, veicinot sadarbības attīstību, to attiecinot uz jaunām jomām.

12 Šī pamatnolīguma 4. pantā ir noteikts:

"Līgumslēdzējas puses ar šo garantē viena otrai vislielāko labvēlības režīmu tirdzniecībai saskaņā ar [*GATT* 1994].

Abas Puses no jauna apstiprina savu gribu veikt tirdzniecību savā starpā saskaņā ar minēto vienošanos."

13 Minētā pamatnolīguma 33. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šā nolīguma noteikumi aizstāj to nolīgumu noteikumus, kas noslēgti starp Kopienu un Kartahenas nolīguma dalībvalstīm, ja šādi noteikumi nav saderīgi ar šā nolīguma noteikumiem vai ir identiski tiem.

Ceturtā ĀKK un EEK konvencija

14 Ceturtā ĀKK un EEK konvencija, kura parakstīta Lomē 1989. gada 15. decembrī, tika apstiprināta ar Padomes un Komisijas 1991. gada 25. februāra Lēmumu 91/400/EOTK, EEK (OV L 229, 1. lpp.). Šai konvencijai pievienotā protokola Nr. 5 par banāniem 1. pantā ir noteikts:

"[Neviena no Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona valstīm, kuras ir noslēgušas minēto konvenciju (turpmāk tekstā — "ĀKK valstis"),] attiecībā uz šo valstu īstenoto banānu eksportu uz Kopienas tirgiem saistībā ar pieeju to tradicionālajiem

tirgiem un šīm valstīm piešķirtajām priekšrocībām šajos tirgos nedrīkst atrasties neizdevīgākā stāvoklī nekā tās atradās iepriekš vai atrodas šobrīd."

Valsts tiesības

15 Likuma 1798/1988, kas grozīts ar Likumu 1914/1990, 7. pantā bija paredzēts, ka, sākot no 1988. gada 1. jūlija, no ārvalstīm importētiem banāniem un — noteiktos gadījumos — Grieķijā ražotiem banāniem tiek piemērots akcīzes nodoklis GRD 150 apmērā par kilogramu. Vēlāk šis nodoklis tika palielināts, pēc tam samazināts, bet 1998. gadā pilnībā atcelts.

Pamata lieta un prejudiciālais jautājums

16 1993. gada jūlijā pēc banānu kravas, kura tieši tika importēta no Ekvadoras, atmuitošanas sabiedrībai *Katsivardas* tika uzlikts samaksāt akcīzes nodokli un citus maksājumus par kopējo summu GRD 6 785 565 (EUR 19 913,61) apmērā, kuru tā samaksāja; šī sabiedrība tomēr norādīja atrunu par GRD 4 986 100, kas tika samaksāti par akcīzes nodokli. *Katsivardas* līdz ar to lūdza atmaksāt šo pēdējo minēto naudas summu un attiecīgo pievienotās vērtības nodokļa daļu, kuras, kā uzskata šī sabiedrība, tā bija samaksājusi prettiesiski.

17 Tā kā kompetentā muitas iestāde tai bija atteikusi veikt šo atmaksu, *Katsivardas* vērsās *Dioikitiko Protodikeio Athinon* (Atēnu Administratīvā tiesa), kura tās prasību apmierināja daļā par attiecīgā paziņojuma par nodokļa uzlikšanu atcelšanu un daļā

par prasību veikt atmaksu. Šo nolēmumu tomēr atcēla apelācijas instances tiesa, tāpēc *Katsivardas* iesniedza kasācijas sūdzību *Symvoulio tis Epikrateias* (Valsts Padome).

18 *Symvoulio tis Epikrateias*, pretēji kasācijas sūdzības iesniedzējai pamata lietā, uzskata, ka strīdīgais akcīzes nodoklis ir atzīstams par iekšēju nodokli EEK līguma 95. panta (EK līguma 95. pants, jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 90. pants) izpratnē, nevis par muitas nodevai līdzīgas iedarbības maksājumu EEK līguma 9. un 12. panta (attiecīgi EK līguma 9. un 12. pants, jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 23. un 25. pants) izpratnē. Kā norāda šī tiesa, šāds iekšējs nodoklis likumīgi var tikt piemērots no trešām valstīm tieši importētiem banāniem, ja nelabvēlīgāks nodokļu režīms nav ticis izslēgts ar īpašiem noteikumiem, kuri ietverti starp Kopienu un trešām valstīm noslēgtajos tirdzniecības nolīgumos, kā, piemēram, ar Sadarbības nolīguma 4. pantu.

19 Iesniedzējtiesa turklāt atsaucas uz 1995. gada 12. decembra spriedumu lietā C-469/93 *Chiquita Italia* (*Recueil*, I-4533. lpp.), kurā tika norādīts, ka Ceturtajai ĀKK un EEK konvencijai pievienotajā protokolā Nr. 5 par banāniem ir ietverts noteikums, kurā minēts, ka no ĀKK valstīm importētiem banāniem ir jānodrošina pieeja šo valstu tradicionālajiem tirgiem saskaņā ar nosacījumiem, kuri nav nelabvēlīgāki par tiem, kas bija noteikti, kad 1976. gada 1. aprīlī stājās spēkā līdzīgs noteikums, kas noteikts Protokola Nr. 6 par banāniem 1. punktā, kurš tika ietverts 1975. gada 28. februārī parakstītajā Lomē ĀKK un EEK konvencijā (turpmāk tekstā — "atturēšanās no jebkādas darbības jeb "standstill" klauzula").

20 No tā izrietot, ka vislielākā labvēlības režīma piešķiršana Kartahenas nolīguma dalībvalstīm nozīmē, ka banāni, kuru izcelsme ir šīs valstis, ir pielīdzināmi banāniem no ĀKK valstīm. Tādējādi iesniedzējtiesas vērtējums par tāda akcīzes nodokļa kā pamata lietā apspriestais tiesiskumu ir atkarīgs no jautājuma par to, vai Sadarbības nolīgums un it īpaši tā 4. pants piešķir tiesības, uz kurām privātpersonas var tieši atsaukties dalībvalstu tiesās, tādējādi, ka *Katsivardas* var atsaukties uz šo pēdējo minēto pantu,

to lasot kopā ar "standstill" klauzulu, attiecībā uz pamata lietā apspriesto akcīzes nodokli banāniem.

21 Iesniedzējtiesa konstatē, ka Tiesa savā 2005. gada 1. marta spriedumā lietā C-377/02 *Van Parys* (Krājums, I-1465. lpp.) ir atzinusi, ka šādas tiesības nevar tikt izsecinātas no vēlāk ar Kartahenas nolīguma dalībvalstīm noslēgtajā Sadarbības pamatnolīgumā ietvertās vislielākā labvēlības režīma atrunas un ka no ĀKK un EEK konvencijām izrietošās priekšrocības attiecas vienīgi uz "tradicionāliem" ĀKK banāniem, proti, banāniem, kuru izcelsme ir ĀKK valstis, ievērojot uz 1976. gada 1. aprīli importētā ikgadējā daudzuma robežu, tādējādi, ka šīs priekšrocības nevar tikt attiecinātas uz banāniem, kuru izcelsme ir citas valstis.

22 Ņemot vērā, ka Tiesa nekad nav lēmusi par Sadarbības nolīgumu, *Symvoulio tis Epikrateias* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai privātpersona (uzņēmums, kas nodarbojas ar Ekvadoras izcelsmes banānu importu), kura lūdz atmaksāt tāsprāt nepamatoti samaksāto akcīzes nodokli, var vērsties valsts tiesā, pamatojoties uz to, ka valsts nodokļu tiesiskais regulējums (Grieķijas likuma 1798/1988 7. pants — redakcijā, kas grozīta ar Grieķijas likuma 1914/1990 10. pantu) nav saderīgs ar [Sadarbības] nolīguma 4. pantu?"

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

23 Grieķijas valdība apšauba prejudiciālā jautājuma pieņemamību, jo, pirmkārt, šis jautājums nav par Kopienu tiesību normas interpretāciju, bet gan par to, ciktāl privātpersona var atsaukties uz valsts tiesību normas nesaderību ar Kopienu tiesību aktu, un, otrkārt, šajā jautājumā nav precizēts, kura tiesību norma ir jāinterpretē.

24 Šajā sakarā jāatgādina, ka, lai gan Tiesai atbilstoši EKL 234. pantam nav kompetences piemērot Kopienu tiesību normu konkrētā strīdā un tādējādi izvērtēt valsts tiesību noteikumu saistībā ar šo normu, tā tomēr tiesu sadarbības ietvaros, ko ievieš šis pants, var, balstoties uz lietas materiāliem, sniegt valsts tiesai Kopienu tiesību interpretāciju, kas tai varētu būt noderīga šī noteikuma seku vērtējumā (2003. gada 11. septembra spriedums lietā C-6/01 *Anomar* u.c., *Recueil*, I-8621. lpp., 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Taču šajā tiesvedībā uzdotais prejudiciālais jautājums, kurš attiecas uz privātpersonas iespēju valsts tiesā atsaukties uz vislielākā labvēlības režīma atrunu, kura ietverta Sadarbības nolīguma 4. pantā, lai iebilstu pret valsts nodokļu tiesiskā regulējuma piemērošanu, ir par to, ka šī atruna var radīt tiešas sekas privātpersonai, un tādējādi tas attiecas uz šīs atrunas interpretāciju.

26 Minētā atruna ir ietverta Sadarbības nolīgumā, kurš Kopienas vārdā tika apstiprināts ar Regulu Nr. 1591/84, un līdz ar to saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šī atruna ir tiesību akts, kuru pieņēmusi Kopienas iestāde un kura interpretācija prejudiciālā nolēmuma tiesvedības ietvaros ir Tiesas kompetencē (šajā ziņā skat. 1974. gada 30. aprīļa spriedumu lietā 181/73 *Haegeman*, *Recueil*, 449. lpp., 4.–6. punkts; 1998. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-162/96 *Racke*, *Recueil*, I-3655. lpp., 41. punkts, un 2009. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-301/08 *Bogiatzi*, Krājums, I-10185. lpp., 23. punkts).

27 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Kopienu tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa var noraidīt tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Kopienu tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamata tiesvedības faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (2008. gada 16. decembra spriedums lietā C-210/06 *Cartesio*, Krājums, I-9641. lpp., 67. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Šajā lietā atbilde uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu par to, vai tāda privātpersona kā *Katsivardas* valsts tiesās var atsaukties uz Sadarbības nolīguma 4. pantu, noteiks, vai kasācijas sūdzības iesniedzēja pamata lietā var efektīvi atsaukties uz "standstill" klauzulu, pamatojoties uz kuru tā ir balstījusi savu argumentāciju pamata lietā saistībā ar valsts tiesiskajā regulējumā noteiktā akcīzes nodokļa par banāniem tiesiskumu.

29 Tādējādi nav acīmredzams, ka no Kopienu tiesībām izrietošā interpretācija iesniedzējtiesai būtu maznozīmīga.

30 No tā izriet, ka prejudiciālais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

31 Uzdodot savu jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai privātpersona tiesvedībā dalībvalsts tiesās var tieši atsaukties uz Sadarbības nolīguma 4. pantu.

32 Šajā sakarā vispirms ievadā ir jāatgādina, ka atbilstoši starptautisko tiesību principiem Eiropas Savienības iestādes, kuru kompetencē ir apspriest un noslēgt nolīgumu ar trešām valstīm, var brīvi vienoties ar šīm trešām valstīm par sekām, kādas šī līguma noteikumiem jārada līgumslēdzēju pušu iekšējā tiesību sistēmā. Ja šis jautājums nav tieši reglamentēts minētajā nolīgumā, kompetentajām tiesām, it īpaši Tiesai, atbilstoši savai kompetencei saskaņā ar LESD tas ir jārisina tādā pašā veidā kā jebkurš cits interpretācijas jautājums, kas attiecas uz attiecīgā nolīguma piemērošanu Savienībā (skat. 1982. gada 26. oktobra spriedumu lietā 104/81 *Kupferberg*, *Recueil*, 3641. lpp., 17. punkts; 1999. gada 23. novembra spriedumu lietā C-149/96 Portugāle/Padome, *Recueil*, I-8395. lpp., 34. punkts, un 2008. gada 9. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-120/06 P un C-121/06 P *FIAMM* un *FIAMM Technologies*/Padome un Komisija, Krājums, I-6513. lpp., 108. punkts).

33 Tāpat jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru vērtējums par to, vai Savienības noslēgtajā nolīgumā ar trešām valstīm ietvertajam noteikumam ir tieša iedarbība, nemainīgi balstās uz šī nolīguma mērķa, sistēmas un formulējuma analīzi (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Chiquita Italia*, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Savukārt, kā tiesas sēdē norādīja Eiropas Komisija, šādas izvērtēšanas ietvaros nav būtisks tiesību akta, ar kuru tiek apstiprināts starptautisks nolīgums, raksturs. Kā izriet no 1987. gada 30. septembra sprieduma lietā 12/86 *Demirel* (*Recueil*, 3719. lpp., 25. punkts), tas, vai kāds starptautiska nolīguma noteikums ir ticis apstiprināts ar lēmumu vai regulu, neietekmē to, ka šāds noteikums tiek atzīts par tādu, kuram ir

tieša iedarbība. Līdz ar to jānoraida arguments par to, ka Sadarbības nolīgumā ietvertajai vislielākā labvēlības režīma atrunai ir tieša iedarbība, kuru *Katsivardas* izvirzīja saistībā ar to, ka Sadarbības nolīgums tika apstiprināts ar regulu atšķirībā no Sadarbības pamatnolīguma, kurš tika apstiprināts ar lēmumu.

35 Runājot par Sadarbības nolīguma 4. pantu, un pretēji tam, ko apgalvo Itālijas valdība, tas, ka šis pants ir ietverts sadarbības nolīgumā, principā neizslēdz to, ka privātpersona var uz to atsaukties. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tas, ka šāda nolīguma mērķis ir trešo līgumslēdzēju valstu ekonomiskās attīstības veicināšana, aprobežojoties vienīgi ar sadarbības dibināšanu starp līgumslēdzējpusēm, neparedzot šo valstu pievienošanos Savienībai nākotnē, nevar izslēgt dažu tā noteikumu tiešo iedarbību (pēc analoģijas skat. 1976. gada 5. februāra spriedumu lietā 87/75 *Conceria Bresciani*, *Recueil*, 129. lpp., 23. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *Kupferberg*, 22. punkts, kā arī 1991. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-18/90 *Kziber*, *Recueil*, I-199. lpp., 21. punkts).

36 Tomēr iepriekš minētā sprieduma lietā *Van Parys* 58. punktā Tiesa, atbildot uz jautājumu par to, kā interpretēt vislielākā labvēlības režīma atrunu, kura ietverta pēc Sadarbības nolīguma noslēgtajā Sadarbības pamatnolīgumā, nolēma, ka privātpersona dalībvalsts tiesā nevar atsaukties uz minēto atrunu. Šo interpretāciju nav apšaubījis neviens no lietas dalībniekiem, kuri šajā tiesvedībā Tiesā bija iesnieguši apsvērumus.

37 Tādējādi jāizvērtē, vai pastāv apstākļi, pamatojoties uz kuriem ir iespējams apiet šo vērtējumu, kurš ir sniegts attiecībā uz Sadarbības pamatnolīgumā ietverto vislielākā labvēlības režīma atrunu, lai interpretētu Sadarbības nolīgumā ietverto vislielākā labvēlības režīma atrunu.

38 Nav strīda par to, ka vislielākā labvēlības režīma atruna, kura, pirmkārt, ir iekļauta Sadarbības pamatnolīgumā un, otrkārt, Sadarbības nolīgumā, ir formulēta dažādi. Tomēr tas, ka šī atruna ir dažādi formulēta, var tikt uzskatīts par apstākli, kas prasa

atšķirīgu interpretāciju attiecībā uz tās iespējamo tiešo iedarbību, tikai tiktāl, ciktāl nolīgumu vispārējā sistēma un mērķi liecina par līgumslēdzēju pušu gribu ar šo atšķirīgo formulējumu atzīt, ka Sadarbības pamatnolīguma 4. pantam nav tiešas iedarbības, kura iepriekš bija atzīta Sadarbības nolīguma 4. pantā.

39 Taču Sadarbības pamatnolīgums, it īpaši tā 4. pants, neliecina par to, ka līgumslēdzējas puses atradās neizdevīgākā stāvoklī salīdzinājumā ar Sadarbības nolīgumā tām paredzēto pozīciju, it īpaši jautājumā par vislielākā labvēlības režīma atrunu.

40 Tieši pretēji, vispirms runājot par Sadarbības pamatnolīguma raksturu un mērķi, jākonstatē, ka tā mērķis ir atjaunot un pastiprināt līgumslēdzēju pušu Sadarbības nolīguma ietvaros uzņemtās savstarpējās saistības. Lai arī šie abi nolīgumi tika noslēgti starp vienām un tām pašām pusēm un to īstenošana notiek vienā un tajā pašā institucionālajā ietvarā, atbilstoši Sadarbības pamatnolīguma 32. panta 1. punktam izmantojot kopīgo komiteju un ar Sadarbības nolīgumu izveidotās apakškomitejas, Sadarbības pamatnolīgumā ir paredzēta plašāka sadarbība, runājot par attiecīgo jomu skaitu, un padziļinātāka, runājot par īpaši paredzēto rīcību.

41 Turklāt, kā izriet no Sadarbības pamatnolīguma 39. panta 1. punkta, Sadarbības nolīguma nosaukšanas par Sadarbības pamatnolīgumu pamatā ir līgumslēdzēju pušu griba radīt iespēju, ka pamatnolīgumu papildina nozaru nolīgumi vai nolīgumi par īpašu rīcību, nevis vēlme uzņemties mazāka apjoma saistības.

42 Tādējādi abu šo nolīgumu salīdzinājums atklāj pakāpenisku tādas sadarbības intensitātes stiprināšanu, kuru ir uzņēmušās līgumslēdzējas puses.

43 Turklāt, kā atgādina Komisija, brīdī, kad tika pieņemts Sadarbības nolīguma 4. pants, vēl joprojām ne visas Kartahenas nolīguma dalībvalstis bija *GATT* 1947 līgumslēdzējas puses. Kā Tiesa ir atzinusi iepriekš minētā sprieduma lietā *Van Parys* 57. punktā, jautājumā par Sadarbības pamatnolīgumu šī nolīguma pušu nodoms bija paplašināt *GATT* 1994 ietvaros attīstītās sistēmas piemērošanu, to attiecinot uz Kartahenas nolīguma dalībvalstīm, lai tām piešķirtu iespēju izmantot *GATT* I panta 1. punktā ietverto vislielākā labvēlības režīma atrunu, neizmainot tās piemērošanas jomu. Šāds pats pamatojums ir attiecināms arī uz Sadarbības nolīgumu, jo tā 4. panta formulējums acīmredzami neliecina par līgumslēdzēju pušu gribu trīs Kartahenas nolīguma dalībvalstīm, kuras vēl nebija *GATT* 1947 locekles, piešķirt tirdzniecības koncesijas, kuras būtu plašākas par to partnerēm, *GATT* loceklēm, piešķirtajām.

44 No tā izriet, ka Tiesas pieņemtais lēmums iepriekš minētajā spriedumā lietā *Van Parys* jautājumā par Sadarbības pamatnolīgumā ietvertās vislielākā labvēlības režīma atrunas tiešo iedarbību arī ir jāattiecina uz Sadarbības nolīguma 4. pantu.

45 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu jāatbild tādējādi, ka ar Regulu Nr. 1591/84 apstiprinātā Sadarbības nolīguma 4. pants privātpersonām nepiešķir tiesības, uz kurām tās var atsaukties dalībvalsts tiesās.

Par tiesāšanās izdevumiem

46 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Sadarbības nolīguma starp Eiropas Ekonomikas kopienu, no vienas puses, un Kartahenas nolīgumu un tā dalībvalstīm, proti, Bolīviju, Kolumbiju, Ekvadoru, Peru un Venecuēlu, no otras puses, kurš apstiprināts ar Padomes 1984. gada 4. jūnija Regulu (EEK) Nr. 1591/84, 4. pants privātpersonām nepiešķir tiesības, uz kurām tās var atsaukties dalībvalsts tiesās.

[Paraksti]